

BIBLIOTHEEK ALMELO

MEERJARENBELEIDSPLAN 2018-2021

de Bibliotheek

Almelo mei 2018

Inhoud

Inleiding en leeswijzer	blz. 2
Kernwaarden, missie en visie	blz. 3
Bouwsteen 1 Het Baken	blz. 4
Bouwsteen 2 Mobiele Bibliotheek	blz. 7
Bouwsteen 3 Doorgaande leeslijn	blz. 9
Bouwsteen 4 Basisvaardigheden en Bestrijding laaggelettertheid	blz. 11
Overname Theater Hof 88 en omvorming naar een nieuwe organisatie	blz. 13
Middelen (financiën, gebouw, personeel)	blz. 15

Inleiding en leeswijzer

De vorige beleidsperiode van 2013-2017 is intussen afgerond. Veel van wat we ons voorgenomen hadden in 2013 is intussen gerealiseerd.

Wij hebben de verantwoordelijkheid voor de exploitatie van Theater Hof 88 van de gemeente Almelo overgenomen. Hoewel de bibliotheek en het theater op dit moment als twee afzonderlijke bedrijfsonderdelen vrijwel onafhankelijk van elkaar opereren zijn de kernwaarden, visie en missie op stichtingsniveau geherdefinieerd. Het theater wordt verder in dit beleidsplan alleen meegenomen voor zover het rechtstreeks de bibliotheek raakt, dit plan is nadrukkelijk voor de bibliotheek geschreven.

Bij de beschrijving kiezen we voor een indeling van functies die ontleend is aan het plan "Toekomstbestendige bibliotheek" dat wij in 2015 samen met de gemeente Almelo hebben vastgesteld. Deze indeling sluit aan bij de vijf kerntaken uit de bibliotheekwet:

- a. ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- b. bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- c. bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- d. organiseren van ontmoeting en debat;
- e. laten kennis maken met kunst en cultuur.

In dit plan wordt het beleid van de bibliotheek beschreven aan de hand van vier bouwstenen:

- **Het Baken** (= onze hoofdvestiging) waarin alle traditionele bibliotheekfuncties zoals uitleen, collectie en culturele en informatieve activiteiten zijn ondergebracht,
- **de mobiele bibliotheek** waarin wij aangeven welke activiteiten wij ondernemen om de bibliotheek in de hele stad zichtbaar en bereikbaar te maken,
- **doorgaande leeslijn** waarin alle activiteiten op het gebied van leesbevordering voor de groep 0-18 jaar zijn ondergebracht en
- **basisvaardigheden en bestrijding laaggeletterdheid** waarin alle activiteiten op het gebied van bestrijding van taalachterstanden en digitale achterstanden zijn ondergebracht.

Daarna volgt een hoofdstuk dat inzoomt op de samenwerking op stichtingsniveau. Tot slot besteden we aandacht aan de meerjarige planning met betrekking tot onze middelen (geld, gebouw en personeel).

Almelo mei 2018

Kernwaarden, missie en visie

Door de overname van het theater en alle andere veranderingen die op ons afgekomen zijn, hebben onze kernwaarden, missie en visie geactualiseerd.

Kernwaarden

Onze kernwaarden vormen het ethische en morele kompas van onze organisatie. Zij zijn bepalend voor de identiteit van onze organisatie en hebben grote invloed op onze handelswijze. Zij definiëren tegelijkertijd onze verantwoordelijkheid naar al onze belanghebbenden, zowel klanten, werknemers en financiers. Onze kernwaarden zijn:

- Wij zijn voor iedereen toegankelijk,
- Binnen de kaders van onze financiële middelen bedienen wij de Almelose bevolking optimaal waarbij rekening gehouden wordt met het gegeven dat een deel van de Almelose bevolking over weinig financiële middelen beschikt,
- Wij zijn op elk niveau binnen de Almelose samenleving een betrouwbare samenwerkingspartner,
- Wij zijn een goed werkgever,
- Wij realiseren ons dat we met schaarse collectieve middelen werken en onze doelstellingen op een sobere wijze moeten realiseren,
- Wij streven naar maximale pluriformiteit binnen de grenzen van de democratische rechtstaat.

Visie

De Stichting Openbare Bibliotheek wil een belangrijke rol spelen in het verspreiden van cultuur en informatie aan de Almelose bevolking. Met haar activiteiten wil de stichting bijdragen aan de zelfontplooiing en talentontwikkeling van de Almelose bevolking. Zij doet dat door een bibliotheek en een theater te exploiteren en verder bij te dragen aan initiatieven vanuit de bevolking op het gebied van cultuur en informatievoorziening.

Missie

- Het exploiteren van een theater en een bibliotheek om zo culturele uitingen en informatie optimaal toegankelijk te maken voor de bevolking in Almelo,
- Door openingstijden, aanbod, prijsstelling en serviceniveau optimaal toegankelijk zijn voor alle inwoners van Almelo,
- Het stimuleren van kunsteducatie en talentontwikkeling,
- Het bieden van ontmoetingsplaatsen voor mensen en ideeën,
- Het stimuleren van samenwerking tussen alle culturele en sociaal culturele organisaties en initiatieven in Almelo.

Bouwsteen 1 Het Bakken

In de bouwsteen Het Bakken zijn de conventionele bibliotheekfuncties ondergebracht. Dat gaat om de volgende functies:

- Uitleen van boeken en andere media,
- Leestafel,
- Verblijf en ontmoetingsfuncties,
- Culturele en informatieve programmering,
- Samen gebruik van het gebouw door derden.

Met deze bouwsteen worden de volgende onderdelen van de bibliotheekwet bediend: “ter beschikking stellen van kennis en informatie”, “bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur”, “organiseren van ontmoeting en debat” en “laten kennismaken met kunst en cultuur”.

De bibliotheek Almelo geeft invulling aan deze onderdelen op een niveau dat past bij een stad van 72.000 inwoners.

Voor de bibliotheek Almelo hebben wij dat als volgt uitgewerkt.

Conventionele bibliotheektaken

Wij zijn 45 uur per week open verdeeld over zes dagen en twee avonden. Op basis van een jaarlijkse evaluatie van leencijfers passen we de openingstijden binnen deze randvoorwaarden aan.

Met betrekking tot het aantal leden en uitleningen zien we bij de bibliotheek Almelo op dit moment de landelijke trend terug. Dat houdt in dat het aantal volwassen leden afneemt en het aantal jeugdleden, mede door “bibliotheek op school”, toeneemt.

Samen met Rijnbink schrijven wij op dit moment een nieuwe marketingplan waarbij ledenbehoud en uitbreiding de belangrijkste doelstelling zijn. Dit plan wordt vooral gericht op drie doelgroepen:

- Jongeren tussen 18 en 25 jaar,
- Ouders en grootouders,
- Ouderen mensen met een brede culturele belangstelling.

Het doel van deze inspanningen is om de huidige trend van een lichte daling van volwassen leden om te buigen naar een stijging. Concreet van 4500 volwassen leden nu naar 5000 in 2020.

Wij inventariseren de klantwensen aan de hand van Biebpanel. Dat is een landelijk gebruikt monitorsysteem waarin steeds gerichte vragen aan groepen gebruikers gesteld worden.

Er is een lichte daling in het aantal bezoekers van 208.943 in 2015 naar 198.935 in 2016. We streven er naar om het bezoekersaantal weer op het niveau van 2015 te brengen. Wij doen dat door de verblijfsfunctie aantrekkelijker te maken.

De belangrijkste maatregelen hier voor zijn het aantrekkelijker maken van de horeca door deze opnieuw te verpachten aan een pachter die beter aansluit bij de ontwikkelingen in de bibliotheek en door het leescafé opnieuw in te richten. De nieuwe pachter start in augustus 2018.

Meer aandacht voor rust en veiligheid in het gebouw en optimaliseren van het gebruik van de studie en werkplekken en de ICT faciliteiten (publieke computers en Wi-Fi).

Aan het einde van de beleidsperiode 2013-2017 moeten we constateren dat de herziening van het activiteitenprogramma een constant proces is. We zijn er intussen in geslaagd om het activiteitenaanbod te actualiseren en veel meer activiteiten in coproductie te organiseren. Voor de komende periode is het belangrijk om de activiteiten systematischer te evalueren op hun effecten in relatie tot de rest van het bibliotheekbeleid. Concreet realiseren wij jaarlijks 75 publieksactiviteiten met een bereik van 5500 bezoekers.

Twaalf van deze activiteiten zijn coproducties met partners van buiten.

Een laatste beleidsvoornemen is het medegebruik van het gebouw. Het gebouw is nog steeds een van de belangrijkste succesfactoren van de bibliotheek. Wij hebben de afgelopen periode huurders / medegebruikers binnengehaald die passen bij de sfeer en uitstraling van de bibliotheek en met wie wij mogelijk coproducties kunnen realiseren. Op dit moment zijn dat o.a. AVEDAN welzijn, Dagblad Tubantia en Almelo Promotie (tourist-info). Het is uiteraard mogelijk dat deze partners in de loop van de tijd wisselen. Wij hebben op dit moment geen fysieke ruimte om nieuwe partners in ons gebouw te huisvesten maar bij vertrek van een van de huidige partners zoeken wij wel een vergelijkbare invulling.

Beleidsvoornemens voor de komende periode in relatie tot de bouwsteen “Het Bakken”

- Jaarlijks evalueren van de openingstijden op basis van bezoekersonderzoek en uitleencijfers.
- Marketing gericht op ledenbehoud. Focus op kansrijke doelgroepen: kinderen, (groot-)ouders met kinderen en cultureel geïnteresseerde senioren. Wij willen tot 2020 weer groeien naar 5000 betalende leden,
- Aantrekkelijker maken van de verblijffunctie door de horeca beter aan te laten sluiten bij de huidige bibliotheek, extra aandacht te geven aan rust en veiligheid in het gebouw en nog attractiever maken van het gebruik van de studie werk en internetfaciliteiten. We streven naar een bezoekersaantal van 208.000 in 2020.
- Huisvesting van andere verwante organisaties in ons gebouw en het vervullen van loket en front-office taken voor andere organisaties. In de afgelopen periode hebben wij o.a. LOES, AVEDAN welzijn, Tubantia en Tourist-info te gast of te gast gehad. Wij willen drie permanente medegebruikers en twee externe loketfuncties per 2020.
- De grote open toegankelijke activiteiten aan laten sluiten bij de wensen van de focusgroepen uit het marketingbeleid. I.c. Kinderen, (groot-)ouders en kinderen en ouderen met een brede culturele belangstelling. Wij organiseren twee zgn. flagship-activiteiten: activiteiten met een meer dan plaatselijke uitstraling zoals bijvoorbeeld de Willem Wilmink dichtwedstrijd.

- Activiteiten die aansluiten bij de behoefte aan regionale en historische informatie, hiervan is gebleken dat hier een grote en groeiende belangstelling voor is. Wij organiseren in coproductie met het Historisch Informatiepunt jaarlijks twee publieksactiviteiten op het gebied van stad/streekhistorie en vijf cultuurhistorische tentoonstellingen in het gebouw.
- Het organiseren van diverse cursorische activiteiten op het gebied van lezen, ICT en kunst en cultuur. Het cursusaanbod verschilt van jaar tot jaar maar we bereiken er jaarlijks 3.500 mensen mee,
- Activiteiten zoveel mogelijk in samenwerking met andere partijen organiseren waarbij steeds per geval gekeken wordt welke rol de bibliotheek daar het beste in kan vervullen,
- Het organiseren van minimaal zeven tentoonstellingen op het gebied van (amateur-)kunst en kunstnijverheid,
- Een jaarlijks activiteitenprogramma met een bereik van 5.500 bezoekers,
- Het permanent huisvesten van minimaal drie organisaties in ons gebouw die aansluiten bij de doelstellingen van de bibliotheek. Het gaat ons daarbij om de combinatie van huisvesting en samenwerking. Eventueel kunnen ook front-office functies voor derden vervuld worden zoals dat op dit moment bijvoorbeeld voor de Tourist-info gebeurt.

Overzicht activiteiten en bereik Bouwsteen Het Bakken

	Totaal bezoekers	Volwassen leden	Jeugdleden	Aantal activiteiten	Bereik
2018	199.000	4.500	8.250	75	5.500
2019	205.00	4.650	9.000	75	5.500
2020	209.000	4.750	9.000	75	5.500
2021	209.000	5.000	9.000	75	5.500

Bouwsteen 2 Mobiele Bibliotheek

In de voorgaande beleidsperiode hebben wij twee van de drie vestingen gesloten

We hebben daarna onderzocht welke mogelijkheden we hebben om de dienstverlening van de bibliotheek dichterbij de mensen te brengen.

Alle activiteiten op het gebied van spreiding van bibliotheekdiensten hebben wij ondergebracht bij de bouwsteen Mobiele Bibliotheek. Met deze bouwsteen worden de volgende onderdelen van de bibliotheekwet bediend: “ter beschikking stellen van kennis en informatie” en “bevorderen van lezen en “het laten kennismaken met literatuur”.

Een doelgroep die wij zeker niet in de steek willen laten zijn ouderen en mensen die slecht te been zijn. Voor hen hebben we de Boek aan Huis service in het leven geroepen. Mensen die boven de 65 zijn of slecht te been zijn krijgen bezoek aan huis door een vrijwilliger. Ze zoeken dan samen op de iPad boeken uit en deze worden de volgende keer aan huis bezorgd. Sinds de start maken ongeveer 40 mensen gebruik van deze dienst.

De dienst wordt verzorgd door drie vrijwilligers, de bibliotheek zet er zes coördinatie-uren op in.

Tussen nu en 2020 willen wij deze dienst door laten groeien van 40 naar ongeveer 100 deelnemers. Dat willen we bereiken door gerichte PR via ouderenorganisaties en eventueel in samenspraak met thuiszorgaanbieders.

Een tweede onderdeel van de mobiele bibliotheek is het realiseren van afhaalpunten. In 2015 zijn we op bescheiden schaal met afhaalpunten begonnen.

Op dit moment hebben wij afhaalpunten bij drie sportverenigingen, twee verzorgingstehuizen en één wijkcentrum. Daarnaast zijn er afhaalpunten op alle zeven Bibliotheek op Schoolvestigingen.

Ten aanzien van de samenwerking met de sportverenigingen zijn wij op dit moment aan het onderzoeken of wij een verdere verbinding kunnen maken tussen de activiteiten van de bibliotheek, voornamelijk op het gebied van leesbevordering en bestrijding laaggeletterdheid. Tot dusver zijn we er nog niet in geslaagd om deze verbinding goed te maken. Het bereik van de uitleenpunten op zichzelf is te gering. Hoewel we elk jaar een hele kleine stijging zien, rechtvaardigt dat op dit moment niet de investering die we er in doen. Wanneer daar voor het eind van 2018 geen verbetering in gebracht is zullen we in overleg met het sportbedrijf en de gemeente Almelo deze afhaalpunten stoppen als zij niet de minimale streefwaarde halen. Deze is voor de afhaalpunten bij sportkantines gesteld op 100 uitleningen per jaar.

De uitleenpunten in de verzorgingshuizen en bij de bibliotheek op school vestigingen zijn succesvol. Bij elke bibliotheek op school vestiging hoort een afhaalpunt (totaal 11), bij verzorgingshuizen laten we dat afhangen van de mogelijkheden.

Naast deze bestaande locaties zoeken we steeds naar meer mogelijkheden om afhaalpunten te realiseren. Wijkcentra komen hier nadrukkelijk voor in beeld. In Aadorp zijn wij daar recent mee begonnen en met de Schelfhorst zijn verkennende gesprekken. In de toekomst kunnen wij onderzoeken of we deze afhaalpunten wat meer inhoud mee kunnen geven, door ze bijvoorbeeld in samenwerking met de wijkcentra te koppelen aan leestafels, allerlei informatieve activiteiten, het aanbieden van bibliotheekproducten als Digisterker en de Belastinghulp en mogelijke publieke ICT infra structuur. Overigens kunnen wij dit beleid pas écht gaan ontwikkelen als er meer duidelijkheid is over de toekomst van de wijkcentra in Almelo.

In totaal realiseren wij in 2020 11 afhaalpunten bij Bibliotheek op School vestigingen te hebben we 10 afhaalpunten bij verzorgingstehuizen, sportkantines en wijkcentra.

Beleidsvoornemens voor het project Mobiele Bibliotheek

- Groei van de boek aan huis service van 30 naar ongeveer 100 deelnemers 2020. De groei moet gerealiseerd worden via gerichte PR via ouderenorganisaties en thuiszorgaanbieders,
- Realisatie van afhaalpunten bij alle elf Bibliotheek op School vestigingen
- Evalueren van de afhaalpunten in sportkantines waarbij wij vooral meer verbinding leggen met het project betrokken club” van het sportbedrijf. De verbinding moet dan vooral gezocht worden in activiteiten en projecten op het gebied van bestrijding laaggeletterdheid en lees- en voorleesbevordering. Vooralsnog beperken we ons tot drie afhaalpunten bij sportverenigingen. Per afhaalpunt moeten er minimaal 100 uitleningen per jaar gerealiseerd worden.
- Realiseren van uitgebreidere afhaalpunten in wijkcentra. Hier valt nog geen concrete doelstelling op te formuleren omdat de toekomst van de meeste wijkcentra nog niet duidelijk is. We realiseren er in 2018-19 twee in wijkcentra waar het voortbestaan in elk geval zeker is. (Aadorp en de Schelfhorst)

Overzicht activiteiten en bereik bouwsteen mobiele bibliotheek

	Boek aan huis	Afhaalpunten/uitleningen	Afhaalpunten aantal
2018	40	1600	13
2019	60	2200	15
2020	80	2500	19
2021	100	3000	19

Bouwsteen 3 Doorgaande Leeslijn

De bouwsteen Doorgaande Leeslijn bevat alle activiteiten van de bibliotheek op het gebied van leesbevordering van 0 tot 18 jaar. Voor een aantal te onderscheiden leeftijdsgroepen zijn landelijk en provinciaal aparte bibliotheekproducten ontwikkeld. De bedoeling is dat die steeds op elkaar aansluiten zodat er een doorgaande lijn ontstaat op het gebied van leesbevordering.

De doorgaande leeslijn sluit aan bij de onderdelen “ ter beschikking stellen van kennis en informatie”, “ bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie “en “bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur” uit de bibliotheekwet.

De doorgaande leeslijn begint op zeer jonge leeftijd. Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat leesachterstand het beste voorkomen kan worden door vrijwel vanaf de geboorte te beginnen met taalontwikkeling, bijvoorbeeld door veel voor te lezen. Dat kan bij ongeveer vier jaar al een nauwelijks in te halen achterstand voorkomen.

Binnen de doorgaande leeslijn bieden wij de volgende producten aan:

- **Boekstart:** Boekstart is de verzamelnaam voor ons aanbod voor kinderen van af de geboorte tot de basisschool. Elke nieuwgeboren inwoner van Almelo wordt welkom geheten met een boekstartkoffertje met een aantal basis materialen om met voorlezen te beginnen (een stoffen voorleesboekje, een CD met kinderliedjes, een voorleesinstructie en een bon voor een gratis jeugdabonnement) jaarlijks maken 100 kinderen gebruik van deze mogelijkheid, daarnaast werken wij nauw samen met de kinderopvang en peuterspeelzalen. Wij ontwikkelen in alle 11 IKC's (=integrale kind centra) een samenwerking tussen Boekstart en het kinderdagverblijf.
- **Voorleesexpress:** De voorleesexpress is een initiatief om een voorlees traditie neer te zetten in gezinnen waar uit zichzelf weinig of niet wordt voorgelezen. Via een voorleescoach (vrijwilliger) krijgen ouders ondersteuning bij het voorlezen. De voorleesexpress heeft op dit moment een bereik van 32 gezinnen, Het streven is om dit uit te bouwen tot een bereik van 50 leerlingen.
- **Bibliotheek op School:** sinds 2015 zijn wij bezig met het uitrollen van het Bibliotheek op School-concept. Concreet houdt dit in dat er bibliotheekcollecties door ons in de scholen van de IKC's worden gezet, gekoppeld aan een leesconsulent van de bibliotheek en een monitorsysteem om de leesbevordering systematisch te kunnen volgen. Het is de bedoeling om tussen nu en 2020 in alle IKC's (elf stuks) een Bibliotheek op School vestiging te hebben
- **Bibliotheek op School Voortgezet Onderwijs (VO):** We zijn op dit moment in de verkennende fase om te onderzoeken of het Bibliotheek op School concept ook naar het VO kan worden uitgerold. Daarmee zou de doorgaande leeslijn compleet zijn. Dit onderzoek is nog een zodanig vroeg stadium dat er geen concrete doelstellingen aan te verbinden zijn.

- Kinderactiviteiten: ter ondersteuning van de doorgaande leeslijn hebben wij binnen ons activiteitenpakket veel ruimte ingeruimd voor kinderactiviteiten. Sowieso besteden wij elk jaar aandacht aan de reguliere activiteiten rondom de Kinderboekenweek, de Voorleesdagen, maar daarnaast ruimen wij extra ruimte in voor activiteiten als Scoor een Boek (samen met Heracles) en Halloween. Uiteraard is dit activiteitenpakket steeds aan vernieuwing onderhevig. Wij realiseren vijf grotere kinderactiviteiten per jaar, hiermee worden vijfhonderd kinderen bereikt. Daarnaast organiseren wij nog vijf schoolbezoeken waarmee 2150 kinderen worden bereikt.

Beleidsvoornemens voor de doorgaande leeslijn:

- Uitrol van Boekstart naar 11 IKC's,
- Continuering en verder uitbouw van de Voorleesexpress naar een bereik van ongeveer 50 gezinnen per jaar,
- Onderzoek naar de mogelijkheden van Bibliotheek op School in het VO
- Blijvend ruimte inruimen voor kinderactiviteiten. We realiseren minimaal vijf grote kinderactiviteiten met een bereik van 500 kinderen per jaar. Daarnaast organiseren wij minimaal vijf schoolbezoeken per jaar met een bereik van 2.150 kinderen per jaar.

Overzicht activiteiten en bereik doorgaande leeslijn:

	Boekstart koffertjes	Vestigingen Bibliotheek op school in IKC's	Voorleesexpress gezinnen	Kinderactiviteiten / schoolbezoeken	Kinderactiviteiten bereik
2018	100	7	32	5 / 5	2.650
2019	100	9	40	5 / 5	2.650
2020	100	11	50	5 / 5	2.650
2021	100	11	50	5 / 5	2.650

Bouwsteen 4 Basisvaardigheden en Bestrijding laaggeletterdheid

Almelo is een stad met een armoedeprobleem dat voor een deel voortkomt uit een gemiddeld laag opleidingsniveau. Bestrijding van achterstanden op het gebied van basisvaardigheden en laaggeletterdheid is daarmee voor de Almeloze bibliotheek een grote prioriteit.

Een schatting van de omvang van het probleem is dat ongeveer 11% van de Almeloze bevolking laaggeletterd is (waaronder ongeveer 1 op de 5 ouderen) en dat dit opgaat voor ongeveer 45% van de uitkeringsgerechtigden.

Activiteiten op het gebied van bestrijding laaggeletterdheid en basisvaardigheden hebben betrekking op de onderdelen “ter beschikking stellen van kennis en informatie”, “bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie”, en “bevorderen van lezen en kennismaken met literatuur” uit de bibliotheekwet”.

Van oudsher is de bibliotheek actief op het gebied van het aanbieden van cursussen met betrekking tot digitalisering. In de loop der jaren hebben heel veel mensen via de bibliotheek ICT vaardigheden op kunnen doen. Het huidige aanbod voorziet in:

- Algemeen aanbod van ICT cursussen op startniveau (Klik en Tik). Dit zijn cursussen voor mensen die vrijwel geen vaardigheden op dit gebied hebben. Wij organiseren vijf cursussen per jaar daar maken 150 mensen gebruik van,
- Digisterker, dit zijn cursussen over de omgang met de digitale overheid die in heel Nederland volgens een vast format worden aangeboden. In Almelo doen wij dit in samenwerking met Seniorweb en de gemeente Almelo. We bieden zes van deze cursussen per jaar aan en daar maken 180 mensen gebruik van.
- Servicepunt Belastingdienst, we zijn begonnen met een service om mensen verder te helpen als zij hun belastingaangifte digitaal moeten verzorgen. We organiseren daar samen met de belastingdienst en Seniorweb cursussen voor. Daarnaast zijn wij vanaf 2018 in samenwerking met Seniorweb begonnen met spreekuren m.b.t. de digitale belastingaangifte. Omdat we daar pas vanaf 2018 mee begonnen zijn hebben we nog geen referentie over het actuele en gewenste bereik.

Vanaf 2013 is de bibliotheek begonnen met een actief beleid op het gebied van de bestrijding van taalachterstanden. Wij doen dat overigens niet zelfstandig maar in nauwe samenwerking met drie kernpartners: AVEDAN welzijn, Het ROC en het Sportbedrijf (via het project actief betrokken club). De activiteiten op het gebied van dit project “Taal voor het leven” worden op de achtergrond ondersteund door Het Armoedepact, een samenwerking van ongeveer 45 organisaties op het gebied van armoedebestrijding en De Alliantie Bestrijding Laaggeletterdheid, een samenwerking van ongeveer 25 partners die hun dagelijkse werk geconfronteerd worden met de problemen van laaggeletterdheid. Het programma Taal voor het Leven bevat de volgende activiteiten:

- Individuele matches tussen mensen met een taalachterstand en zogenaamde taalmaatjes,
- Het praathuis, een ontmoetingsactiviteit voor mensen met een taalachterstand voor om ervaringen uit te wisselen, deze vinden plaats in de bibliotheek en bij de accommodaties van het sportbedrijf,
- Het Taalpunt, dit is het centrale ontmoetingsactiviteit voor iedereen die met Taal voor het leven te maken heeft. Dit taalpunt bevindt zich in de bibliotheek, Het taalpunt is ook het centrale punt waar een hertaalde collectie aanwezig is en alle lesmaterialen toegankelijk zijn.

Taal voor het leven is een groot succes. In de periode 2016-2017 hebben 424 mensen gebruik gemaakt van Taal voor het Leven. Op dit moment lopen er 304 trajecten. Het streven is om uit te breiden naar 500 matches. Dit willen we realiseren in samenwerking met de vaste partners en toeleiding via het UWV, partners uit de alliantie laaggeletterdheid en arrangementen voor statushouders.

Een tweede ambitie is om het aanbod van Taal voor het leven voor deelnemers uit te breiden naar digitale vaardigheden (zie hierboven), budgettering (eventueel in samenspraak met nieuwe partners zoals de voedselbank en de stadsbank) en gezondheidsvoorlichting.

Beleidsvoornemens voor de bouwsteen Basisvaardigheden en Bestrijding Laaggeletterdheid

- Handhaven van het cursusaanbod op instapniveau (Klik en Tik), werving eventueel in combinatie met Digisterker, belastingsservice en Taal voor het leven. We halen een bereik van 150 mensen per jaar.
- Aanbieden van zes cursussen Digisterker is samenwerking met Seniorenweb.
- Verder uitbouwen van de in 2018 gestarte service met betrekking tot ondersteuning van digitale belastingaangiften. Deze service wordt aangeboden in samenwerking met Seniorweb.
- Continueren van de samenwerking met SCOOP, ROC, Sportbedrijf en de Bibliotheek met betrekking tot "Taal voor het leven"
- Groei van het aantal matches naar 500,
- Inhoudelijke verbreding van het aanbod naar digitale vaardigheden, budgettering en gezondheidsvoorlichting,
- Uitbreiding van het aantal partners dat voor toeleiding zorg kan dragen, o.a. samenwerking met de Voedselbank en de Stadsbank.

Overzicht activiteiten en bereik bouwsteen Basisvaardigheden en Bestrijding Laaggelettertheid

	Klik en tik	Digisterker	Taal voor het leven/ matches	Belastingsservice
2018	150	180	370	pm
2019	150	180	450	pm
2020	150	180	500	pm
2021	150	180	500	pm

Overname Theater Hof 88 en omvorming naar een nieuwe organisatie

In de vorige beleidsperiode heeft de stichting Openbare Bibliotheek Almelo de exploitatie van Theater Hof 88 van de gemeente overgenomen.

Wij hebben we er voor gekozen voor het publiek twee gescheiden gezichten naar buiten toe te houden. Daar zijn verschillende goede argumenten voor:

- Het theater en de bibliotheek zijn beiden sterke merken die wij willen behouden,
- De publieksbenadering van een theater en een bibliotheek verschillen teveel van elkaar om ze volledig te integreren,
- Beiden zijn in andere gebouwen gevestigd met een compleet andere uitstraling.

De volgende zaken zijn intussen onder gezamenlijke verantwoordelijkheid gebracht:

- Bestuur,
- Contact met de gemeente inclusief het beheer van de subsidierelaties.

De volgende zaken worden in de perioden tussen 2018 en 2020 onder gezamenlijke verantwoordelijkheid gebracht:

- Meerjarige planning inclusief het verder ontwikkelen van een eensluidende beleidscyclus,
- Strategisch personeelsbeleid (dit kan voor het theater pas geëffectueerd worden als de door de gemeente Almelo gedetacheerde medewerkers daadwerkelijk door onze stichting in dienst genomen zijn)
- Gezamenlijke marketing en PR,
- Beheer en inkoop voor zover er schaalvoordelen uit te halen zijn.

De nieuw ontstane situatie heeft ons ook aan het denken gezet over de meest wenselijke bestuursvorm van onze stichting. In het verleden hadden het bestuur van (toen nog alleen) de bibliotheek en de directeur van de bibliotheek een vrij losse en weinig geformaliseerde manier van samenwerken. Deze wijze van samenwerking is toe aan herbezinning om de volgende redenen:

- Met het overnemen van het theater is de stichting groter en ingewikkelder geworden,
- De transitieprocessen waarbij de bibliotheek en het theater betrokken zijn vragen een strakkere en zakelijkere aansturing,
- De samenwerking met de gemeente en andere instellingen vraagt in toenemende mate flexibiliteit, besluitvorming kan dan beter niet over te veel schijven lopen.

In 2016 heeft het bestuur een externe consultant ingeschakeld om over deze ontwikkelingen te adviseren. Dat heeft geresulteerd in het plan om de volgende zaken aan te passen:

Beleidsvoornemens omvorming stichting

- De stichting wordt omgevormd naar een raad van toezicht model,
- De statuten worden aangepast aan de nieuwe situatie (i.c. een bredere formulering van de doelstelling door toevoeging van de theaterfunctie en aanpassing aan het Raad van toezicht model),

- Er worden functieprofielen voor de directie/bestuurders en de leden van de raad van toezicht ontwikkeld,
- Er wordt een informatieprotocol ter versterking van de beleidscyclus ontwikkeld.

Het is de bedoeling dat deze plannen in augustus 2018 gereed zijn.

Middelen

Financiën

De exploitatiebegroting van de bibliotheek is in de vorige beleidsperiode in evenwicht gebracht op basis van de huidige prestatieafspraken. De egaliseringsreserve hoeft alleen maar gebruikt te worden waar deze voor bedoeld is, n.l. het verrekenen van kleine exploitatietekorten of overschotten.

Ondanks het nieuw bereikte begrotingsevenwicht resteren de volgende knelpunten:

- De egaliseringsreserve is negatief en heeft een zodanig niveau bereikt dat hij niet snel tot een verantwoord niveau valt aan te vullen. Bijkomstig probleem is dat afschrijvingen de laatste 15 jaar gefinancierd zijn uit onttrekking aan reserves en niet uit cash-flow.
- Het aantal overgebleven regelmogelijkheden is door de opeenvolgende bezuinigingsmaatregelen vrijwel nihil,
- Er kunnen te weinig investeringen gedaan worden met betrekking tot productinnovatie omdat daarvoor onvoldoende reserves aanwezig zijn.

In nauw overleg met de gemeente Almelo is in kaart gebracht hoe we de situatie in de periode 2015-2020 weer gezond kunnen maken.

Onder gezond verstaan wij:

- Voldoende financiële ruimte om het onderhoud van het gebouw goed te waarborgen,
- Een exploitatie waarin binnen de gemaakte prestatieafspraken geen onaanvaardbare risico's door de bibliotheek voor de bibliotheek ontstaan,
- Voldoende budget om, eventueel met andere partners, een aantal innovatieve projecten op te pikken,
- Voldoende cash-flow om vervangingsinvesteringen te kunnen doen,
- Een egaliseringsreserve van voldoende omvang om de gangbare bedrijfsrisico af te dekken. Hiervoor is ongeveer €150.000 nodig.

Om van de huidige situatie naar de gewenste situatie te groeien is een plan nodig dat zich over de periode 2018-2023 uitstrekt. Dat moet bereikt worden door:

- Verdere personeelsreductie, verspreid over de periode 2016-2020 met 3,7 fte. Deze reductie moet gebeuren op basis van natuurlijk verloop (zie hoofdstuk medewerkersbeleid),
- Het afbouwen van een oude wachtgeldclaim (deze loopt in de genoemde periode terug van €45.000 naar €17.500)

We hebben intussen in overleg met Rijnbrink een concept meerjarige begroting opgesteld voor de periode tot 2023.

Deze meerjarige begroting is nog niet door het bestuur vastgesteld.

Samenvatting meerjarenbegroting

	2018	2019	2020	2021
Kosten	2.228.200	2.260.780	2.262.990	2.259.160
Baten	423.700	443.126	446.064	441.100
Subsidie	1.815.466	1.833.630	1.815.970	1.870.490
Mutatie egalisereserve	10.966	15.976	35.044	52.430

Ontwikkeling Algemene reserve

	2018	2019	2020	2021
Saldo begin	- 60.498	-53.532	-37.556	-2512
Mutatie	10.966	15.976	35.044	52.430
Saldo eind	- 53.532	-37.556	- 2.512	49.918

NB: Deze prognose heeft betrekking op de bibliotheek en niet op de stichting als geheel. Prognoses m.b.t. het theater zijn niet meegenomen.

Gebouw

De bibliotheek Almelo is gevestigd in een schitterend pand dat in 1994 is opgeleverd. Het ontwerp is van Mecanoo architecten (Henk Döll) en gold bij oplevering als een model voor veel nieuwbouw bibliotheken in Nederland en de rest van de wereld.

Door de grote golf aan nieuwbouw bibliotheken sinds 1994 heeft Almelo geen absolute voorsprong meer op dit gebied. Feit blijft wel dat het gebouw van de bibliotheek Almelo nog steeds een van de toonaangevende bibliotheekgebouwen in Nederland is, het gebouw is dan ook een kostbaar bezit dat enorm bijdraagt aan de attractiewaarde van de Almelse bibliotheek.

Het gebouw voldoet functioneel nog aan alle eisen waar een bibliotheekgebouw anno 2018 aan moet voldoen en is bovendien flexibel genoeg om aanpassingen te doen als veranderende functies van de bibliotheek dat vragen.

Het gebouw is nagenoeg afbetaald. De actuele taxatiewaarde bedraagt €1.885.000 terwijl er een hypotheek op rust van €106.487.

Maar het gebouw is ook 25 jaar oud en er dreigen onderhoudsachterstanden te ontstaan. Om te voorkomen dat dit een probleem gaat worden is in 2017 een Meerjarig Onderhoudsplan opgesteld dat het onderhoud planmatig aanpakt tot 2042. Naast dat plan is ook de financieringsbehoefte in kaart gebracht. Op dit moment zijn wij met de bank in onderhandeling over een aanvullende hypotheek van €350.000 om het meerjarig onderhoudsplan financieel te borgen.

Beleidsvoornemens gebouw

- Het in 2017 vervaardigde meer jaren onderhoudsplan geldt als leidraad voor het beheer van het gebouw,
- Voor de financiering van het groot onderhoud wordt een nieuwe hypotheek afgesloten,
- Wij zoeken naar een ter zake kundige adviseur om ons bij te staan bij uitvoeren van het meerjarig onderhoudsplan.

Medewerkers

Dit beleidsplan vergt een aantal wijzigingen in het personeelsbeleid. Die wijzigingen hebben betrekking op de capaciteitsplanning (inclusief flexibilisering), scholingsmaatregelen, functieomschrijvingen, de beoordelingssystematiek en de aansturing via het MT.

Om dit omvormingsproces goed aan te pakken hebben wij aan Rijnbrink gevraagd een scan te maken van ons personeel en dit te vertalen in een Strategisch Personeelsplan.

Op basis van het productenboek en bovengenoemde scan hebben wij de volgende zaken aangepakt:

Uitstroom tot 2020:

Uitgaande van een variabele pensioenleeftijd oplopend tot 67 jaar hebben wij tot 2020 een autonome uitstroom van 3,7 fte verdeeld over zes medewerkers.

Daarmee hebben wij in de afdelingen front-office en mediaverwerking de minimaal noodzakelijke basisbezetting bereikt. Dat wil zeggen dat we daarmee voldoende bezetting overhouden om onder normale omstandigheden (zonder ziektes en scholingsverlof) alle front-office functies en functies ten behoeve van mediaverwerking te vervullen. Mogelijke capaciteitsproblemen worden opgevangen door een flexibele schil.

Flexibele schil

Wij voeren een flexibele schil in van 15% van onze personeelsbehoefte.

Daarbij hanteren wij de volgende afspraken:

- Flexibilisering mag niet leiden tot gedwongen ontslag of gedwongen urenvermindering van zittend personeel,
- Voor het flexibele deel wordt gekwalificeerd personeel ingehuurd via een daarin gespecialiseerd bedrijf,
- Over de exacte omvang van de flexibilisering wordt jaarlijks een afspraak gemaakt met de Personeelsvertegenwoordiging,
- De flexibele inzet wordt primair gebruikt om ziekte, buitengewoon verlof en studiefaciliteiten op te vangen.

Scholingsmaatregelen

In de komende periode moet het scholingsprogramma ondersteunend zijn naar de transitie die de bibliotheek op dit moment doormaakt. Concreet betekent dat:

- Bijscholing van educatiemedewerkers op het gebied van productontwikkeling: fablab/techlab, uitbreiding van taal voor het leven naar de domeinen financiën en gezondheid,
- Permanente bijscholing van front-office medewerkers op het gebied van nieuwe bibliotheekproducten (digitale producten, nieuwe functies in het sociale domein)
- Gerichte bijscholing op het gebied van marketing en PR,
- Ruimte voor individuele coaching trajecten. Het blijkt dat door een combinatie van leeftijdsopbouw, transitievraagstukken en het betrekkelijk stormachtige recente verleden van de bibliotheek een toenemende behoefte bestaat aan individuele coaching.

Dit wordt in combinatie met de uitkomst van de personeelsgesprekken nieuwe stijl jaarlijks in een Vanaf 2019 in een scholingsprogramma nieuwe stijl vertaald.

Functieomschrijvingen / beoordelingen

Veel functieomschrijvingen dateren van 2008 en zijn niet meer toegesneden op de bibliotheek van de toekomst. Daarom nemen wij de volgende maatregelen:

- Functieprofielen & competenties: De profielen uit 2008 zijn veel te specifiek en vormen daarmee een belemmering voor de brede inzet van medewerkers. Intussen (2018) zijn de functies binnen de afdelingen front office en mediaverwerking generiek omschreven, daardoor kunnen we op deze afdelingen het personeel wendbaarder inzetten,
- In de periode 2018-2020 worden gewenste competenties aan de functieomschrijvingen toegevoegd om zo een nieuwe systematiek voor plannings- en beoordelingsgesprekken beter te kunnen faciliteren,
- We ontwikkelen momenteel een nieuwe systematiek van planning en beoordelingsgesprekken. Deze systematiek moet, na goedkeuring door de personeelsvertegenwoordiging, uiterlijk bij de aanvang van 2019 ingevoerd zijn.

Deze ombuigingen in het personeelsbeleid vergen een zorgvuldige aanpak waarbij niet haast maar kwaliteit de leidraad moet zijn. Bovendien willen wij de wijzigingen in het personeelsbeleid gelijk voor de bibliotheek en het theater invoeren. Dat kan pas als de detacheringen vanuit de gemeente Almelo definitief beëindigd zijn en alle personeel daadwerkelijk bij onze stichting in dienst is. Dit moet per 1 januari 2020 het geval zijn.

Managementteam

Het huidige managementteam functioneert in deze samenstelling sinds 2012. Het is destijds ingesteld als antwoord op de vragen die toen speelden.

Dit beleidsplan vergt een ander aansturing en dus ook een ander managementteam.

Het nieuwe MT moet kleiner en alleen maar bestaan uit mensen die daadwerkelijk leiding geven. Daarnaast zijn er een aantal hoogwaardige staf / adviesfuncties. Het gaat daarbij om beheer/ systeembeheer, financiën/HRM zaken en marketing/PR/activiteiten. De managers en de hoogwaardige staffuncties worden rechtstreeks door de directeur aangestuurd. De omvorming van het MT is bij de start van 2019 gerealiseerd.

Inzet vrijwilligers

De bibliotheek Almelo maakt gebruik van vrijwilligers. Er zijn op dit moment ongeveer 40 vrijwilligers aan de bibliotheek Almelo verbonden.

In de praktijk hebben wij vaste vrijwilligers die voor een langere periode aan de organisatie verbonden zijn en losse samenwerkingsverbanden met vrijwilligers bij activiteiten. Bij dat laatste loopt overigens vrijwilligerswerk en partnerschap vaak door elkaar.

Vaste vrijwilligers worden ingezet bij de volgende onderdelen:

- Taal voor het leven, deze vrijwilligers hebben een contract met SCOOP omdat het hier een samenwerkingsverband tussen vier vaste kernpartners betreft en SCOOP onder anderen zorg draagt voor de werving en begeleiding van vrijwilligers,
- Voorleesexpress,
- Boek Aan Huis dienst.

Losse vrijwilligers en vrijwilligers die in het kader van een nauw samenwerkingsverband in de bibliotheek werken zijn o.a.:

- Organisatie en jury van de Willem Wilmink dichtwedstrijd,
- Historisch informatiepunt,
- Commissie muurgedichten.

NB. Het gaat hier voor een deel over mensen die in of via de bibliotheek hun vrijwilligerswerk doen maar soms formeel in voor een andere organisatie werken.

Over de inzet van vrijwilligers zijn een aantal afspraken in onze CAO en wij hebben met de personeelsvertegenwoordiging een aantal afspraken gemaakt. Deze afspraken zijn:

- De inzet van vrijwilligers is geen bezuinigingsmaatregel,
- Er is geen sprake van rechtstreekse vervanging van betaalde krachten door vrijwilligers,
- Vrijwilligers worden ingezet bij zowel hooggekwalificeerde als laaggekwalificeerde taken,
- Vrijwilligers worden geschoold voor taken die zij moeten vervullen, soms gebeurt dat door aparte scholingen soms draaien zij mee in het scholingsprogramma dat de bibliotheek voor haar betaalde medewerkers heeft ontwikkeld,
- Werving en begeleiding van vrijwilligers vindt vooral plaats in samenwerking met de vrijwilligersvacaturebank van SCOOP.
- Vrijwilligers werken altijd op een vrijwilligerscontract.

In de nabije toekomst willen we toegroeien naar een medewerkersbeleid voor de bibliotheek en het theater. Dat geldt uiteraard ook voor het vrijwilligersbeleid. Er is op dit moment geen aanleiding om het bestaande vrijwilligersbeleid te herzien.

Beleidsvoornemens medewerkersbeleid

- Vermindering van het aantal medewerkers bij de functie front-office /mediaverwerking met 3,7 fte verdeeld over zes medewerkers in de periode 2016-2020,
- Invoering van een flexibele schil van 15 % van de personeelsformatie (NB wordt jaarlijkse met de Personeelsvertegenwoordiging geëvalueerd),
- Een bijscholingsprogramma gericht op nieuwe bibliotheekfuncties (digitale producten en producten uit het sociale domein), marketing/PR en met meer ruimte voor individuele coaching,
- Herziening van functieprofielen. Dit is reeds gebeurd voor de afdelingen front-office/mediaverwerking en educatie, bij de aanvang van 2019 zijn de overige profielen aangepast,
- Invoering van een beoordelingsreglement en een nieuwe cyclus van planning en beoordelingsgesprekken. Reglement en gesprekcycclus worden gelijktijdig voor het personeel van de bibliotheek en het theater ingevoerd. Uiterlijk bij de aanvang van 2019 is dit gereed.
- Verkleining van het MT per 1 januari 2019,

- Ongewijzigde voortzetting van het huidige vrijwilligersbeleid.